

MARLENA LOREK

WSPÓŁCZESNE ZADANIA POLICJI JAKO PRZEJAW ZARZĄDZANIA ORGANIZACJĄ WSPIERAJĄCĄ ZWALCZANIE TERRORYZMU

WPROWADZENIE

Zarządzanie publiczne to szczegółowa dyscyplina nauk o zarządzaniu, która zajmuje się badaniem sposobów i zakresu harmonizowania działań zarządczych zapewniających sprawne zarządzanie zorganizowanym działaniem ludzi, nakierowanym na kreowanie publicznych wartości i na realizację interesu publicznego w procesach świadczenia usług publicznych. Umiędzynarodowienie i globalizacja szeregu zjawisk gospodarczych, politycznych i społecznych, w tym bezpieczeństwa rozpatrywanego w różnych ujęciach, prowadzi do pojawienia się ponadnarodowych i globalnych form organizacji społecznych, gospodarczych i politycznych oraz przejmowanie przez nie części tradycyjnych uprawnień i kompetencji państwa narodowego. Jedną z takich organizacji, będącą równocześnie grupą dyspozycyjną, jest policja.

W niniejszym artykule podjęto problem reakcji policji na ponadnarodowy, transgraniczny problem zagrożeń współczesnym terroryzmem. Nowe typy działań terrorystycznych wymuszają na policji elastyczne formy działania i przeciwdziałania nowym zagrożeniom dla bezpieczeństwa obywateli danego państwa.

1. BEZPIECZEŃSTWO – DEFINICJE, RODZAJE

Bezpieczeństwo od zarania dziejów było jednym z kluczowych elementów pozostających w kręgu zainteresowania człowieka, ponieważ wielu uczonych chciało stworzyć jednolitą definicję tak szerokiego pojęcia. Odpowiedzialność za zapewnienie bezpieczeństwa spoczywa na wszystkich służbach mających w swoich kompetencjach zabezpieczenie przed zagrożeniami, jakie mogą nastąpić na skutek działań terrorystycznych. Praca służb bezpieczeństwa, ale przede wszystkim policji, pokazuje, jak kluczowe elementy zabezpieczenia naszego kraju spoczywają właśnie w rękach tej formacji. Policja służy pomocą w zagrożeniach, jakie są konsekwencją rozwoju globalnego, i stara się walczyć z nimi poprzez ciągłe dążenie do poprawy systemu szkolenia policjantów, którzy mogą na samym początku rozpoznać zagrożenia i je minimalizować albo skutecznie z nimi walczyć. Szkolenie jest bardzo ważne w każdej strukturze zhierarchizowanej. Po przeanalizowaniu potrzeb szkoleniowych organizacja może stworzyć odpowiedni program, który pozwoli na osiągnięcie wyznaczonych celów. Proces organizacji szkolenia jest najistotniejszy, ponieważ właściwe zdiagnozowanie potrzeb szkoleniowych pozwoli na dobór odpowiedniej metody i rodzaju szkolenia. Profesjonalnie dobrane szkolenie powinno być analizowane na odpowiednich poziomach, co przyczyni się do efektywniejszych działań funkcjonariuszy w trakcie zagrożenia terrorystycznego¹.

Zwiększenie kapitału i potencjału pozwoli funkcjonariuszom na efektywniejsze wykonanie zadań. Kapitał ludzki to też zasób wiedzy i umiejętności zdobytych w trakcie procesu szkoleniowego i szeregu odbytych praktyk zawodowych, które wnoszą wartość dodaną dla jednostki².

Wszystkie służby wyznaczają sobie nowe kierunki rozwoju zasobów ludzkich w celu efektywnego reagowania na zmiany w zakresie pojawiających się wyzwań terrorystycznych na arenie globalnej.

Współczesne zagrożenia godzące w bezpieczeństwo wymuszają na służbach ciągle inwestowanie w badania nad źródłami powstania zagrożeń terrorystycznych. Skuteczne metody pozwolą na wczesne ich wykrycie i likwidowanie za pomocą poszerzonych działań prewencyjnych policji. Terroryzm rozwinął się wraz z postępem cywilizacji, ponieważ dostęp do przekazu medialnego generuje u terrorystów chęć pokazania swoich wartości kulturowych, religijnych, ideologicznych. Terroryzm towarzyszy ludzkości od wieków, ale współcześnie przyjął zupełnie inny kształt, co warunkowane jest w istotny sposób rozwojem cywilizacyjnym, w tym technologicznym. Działania terrorystyczne są nakierowane na grupy lokalnych społeczności, ponieważ mają charakter działań punktowych.

¹ P. BRAMLEY, *Ocena efektywności szkoleń*, Wydawnictwo ABC, Kraków 2001, s. 61.

² T. SZANKIN, *Kierunki rozwoju zawodowego podwładnych*, Wydawnictwo WSPol, Szczytno 2009, s. 8-14.

W dobie postępu cywilizacyjnego można zauważyć, iż przed służbami, których celem funkcjonowania jest zapewnienie bezpieczeństwa, stoi więcej wyzwań, ponieważ zmienia się dynamika rozwoju zagrożenia na wielu płaszczyznach. Współczesne i prognozowane zagrożenia wręcz wymuszają na służbach proces ciągłego uczenia się, co pozwoli na wykrywanie globalnych zagrożeń w zmieniającym się świecie. Trudno objąć bezpieczeństwo jednolitą definicją, jednak źródła tego pojęcia można się doszukiwać w łacińskim *securitas*, którego podłożem było *sine cura*, co oznacza stan „bez pieczy”. R. Zięba stwierdza, że każde państwo w trosce o własne bezpieczeństwo narodowe ustala zbiór wartości wewnętrznych, które jego zdaniem powinny być chronione przed zagrożeniami, i przyjmuje odpowiedni do nich zespół środków zabezpieczających je przed wszelkiego rodzaju zagrożeniami. Środki narodowej polityki bezpieczeństwa są zróżnicowane zależnie od charakteru, rozmiarów i siły zagrożeń dla wartości uznanych za ważne z punktu widzenia przetrwania i rozwoju państwa. R. Zięba wyróżnia bezpieczeństwo na płaszczyźnie: podmiotowej – bezpieczeństwo narodowe i międzynarodowe; przedmiotowej – bezpieczeństwo polityczne, wojskowe, gospodarcze, społeczne, kulturowe, ideologiczne, ekologiczne, informacyjne itd.; przestrzennej – bezpieczeństwo personalne (dotyczące indywidualnych ludzi – osób), lokalne (państwowo-narodowe), subregionalne, regionalne (koalicyjne), ponadregionalne i globalne (uniwersalne); czasowej – stan bezpieczeństwa i proces bezpieczeństwa; sposób organizowania: indywidualne (unilateralne) – hegemonizm mocarstwowy, izolacjonizm, neutralność, niezaangażowanie, sojusze (system blokowy), system bezpieczeństwa kooperacyjnego, system bezpieczeństwa zbiorowego.

Mogą to być przedsięwzięcia podejmowane w ramach wewnętrznej funkcji państwa, takie jak wzmacnianie jego siły militarnej, gospodarczej, optymalizacja systemu społeczno-politycznego i stabilności politycznej, oraz działania realizowane w ramach funkcji zewnętrznej (międzynarodowej). Środki służące ochronie i umacnianiu bezpieczeństwa narodowego można podzielić według kryterium przedmiotowego na: polityczne, wojskowe, gospodarcze, naukowo-techniczne, kulturowe, ideologiczne, ekonomiczne itp. Ich zakres i dobór zależą nie tylko od potrzeb stwarzanych przez powstające zagrożenia (czy wyzwania), ale przede wszystkim od percepcji tychże zagrożeń przez organy kierownicze państwa i pozostających w dyspozycji państw zasobów materialnych, intelektualnych, a także od umiejętności ich efektywnego wykorzystywania³.

Definicja tego autora mówi, iż bezpieczeństwo to poczucie pewności w określonej rzeczywistości, gdzie nie dochodzi do zagrożenia. C.F. de Vaugelas uważa,

---

³ R. ZIĘBA, *Kategorie bezpieczeństwa w nauce o stosunkach międzynarodowych*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 1997 s. 147.

że bezpieczeństwo to coś innego niż pewność, zabezpieczenie czy zaufanie. Bezpieczeństwo może być zarówno obiektywne, jak i subiektywne, a w związku z tym wymierne i niewymierne. Bezpieczeństwo jest wtedy, gdy nie występuje rzeczywiste zagrożenie (czynnik obiektywny), człowiek ma jego poczucie (czynnik subiektywny). Bezpieczeństwo ujmowane w sposób subiektywny oznacza brak lęku, troski, strachu. Natomiast J. Stańczyk określa bezpieczeństwo jako stan wolności od zagrożeń, strachu czy ataku w okresie między wojnami⁴.

Według J. Marczała to pojęcie jest bardzo trudne, a nawet wręcz niemożliwe do zdefiniowania, ponieważ w dzisiejszym czasie bezpieczeństwo jest pojmowane jako brak poczucia zagrożenia nie tylko w sferze fizycznej, ale również w sferze społecznej. Wieloaspektowość bezpieczeństwa jest zawsze związana z subiektywną oceną jego działania wobec określonego podmiotu⁵.

Bezpieczeństwo jest najważniejszym elementem zabezpieczenia każdego państwa demokratycznego. Polska tworzy nowe struktury zarządzania w państwie demokratycznym i daje możliwość obywatelom wyboru odpowiedniego ugrupowania, które pokazuje nowe rozwiązania bezpieczeństwa publicznego każdego obywatela⁶. Bezpieczeństwo publiczne można najprościej określić jako ochronę i obronę społeczeństwa przed negatywnymi działaniami, które mogą wykluczyć obywateli z określonej grupy przynależności lokalnej⁷.

2. POJMOWANIE BEZPIECZEŃSTWA W KONTEKŚCIE GLOBALIZACJI

Bezpieczeństwo jest procesem, w którym można uwzględnić wszystkie dziedziny ludzkiej aktywności. W literaturze przedmiotu można się spotkać z wieloma przesłankami pojmowania współczesnego bezpieczeństwa. Rozwój każdego państwa jest uzależniony od wielu czynników poddawanych wielorakim procesom globalizacyjnym. Potocznie termin „bezpieczeństwo” jest używany do określenia wielu sfer związanych z ludzkim życiem. Znaczenie tego słowa dynamicznie się

---

⁴ J. STAŃCZYK, *Współczesne pojmowanie bezpieczeństwa*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1996, s. 17.

⁵ J. MARCZAŁ, *Współczesny charakter, potrzeby i organizacja bezpieczeństwa narodowego*, red. W. Kitler, A. Skrabacz, Wydawnictwo Centrum Naukowo-Badawcze Ochrony Przeciwpowarowej im. Józefa Tuliszkowskiego – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2004, s. 103.

⁶ E. MOCZUK, *Socjologiczne aspekty bezpieczeństwa lokalnego*, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2009, s. 21-26.

⁷ T. SERAFIN, S. PARZOWSKI, *Bezpieczeństwo społeczności lokalnych. Programy prewencyjne w systemie bezpieczeństwa*, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2011, s. 33-34.

zmieniło na przestrzeni ostatnich lat. Współcześnie bezpieczeństwo jest kojarzone nie tylko z wojskiem, militariami, wojną, ale również z ruchem drogowym czy bezpieczeństwem pracy, higieną, a także innymi formami bezpiecznego życia. Bezpieczeństwo ma pozytywne znaczenie dla budowania wartości poprzez troskę, dążenie do osiągnięcia własnych pragnień. Przeciwnością bezpieczeństwa jest niebezpieczeństwo, które postrzegane jest negatywnie, jako zło, które trzeba omijać, gdyż może wywołać niepożądany przez człowieka skutek. Trzeba je eliminować, zwalczać jak najszybciej.

W dobie globalizmu można dostrzec wiele nowych zagrożeń. Jednym z nich jest terroryzm, który stanowi istotny element niebezpieczeństwa dla poszczególnych grup społeczności całego świata. Dlatego służby bezpieczeństwa skupiają się na analizie dotychczasowych działań terrorystów, aby móc zapobiegać rozszerzeniu się tego zjawiska.

Rozwój procesu globalizacji zmusza służby bezpieczeństwa do łączenia sił i współpracy na arenie międzynarodowej. Współpracę tę rozumie się jako nawiązanie kontaktów pomiędzy krajami i organizacjami o zasięgu światowym, takimi jak Interpol czy Światowa Organizacja Celna. Unia Europejska musi walczyć z zagrożeniami powstałymi na skutek łączenia się kultur, tradycji i przyzwyczajzeń. Policja poszczególnych państw członkowskich powinna ze sobą współpracować i prowadzić jednolitą politykę bezpieczeństwa opartą na jednej Strategii Bezpieczeństwa Unii Europejskiej. Europol ma wiele możliwości operacyjnych, m.in. gromadzenie danych i ich analiza, co pozwalana ujawnienie śledztw na arenie globalnej.

Międzynarodowa współpraca policji krajowych Unii Europejskiej odbywa się na drodze stosowania się do jednolitych przepisów i umów wielostronnych. To ujednoczenie przepisów daje możliwość tworzenia nowych projektów związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa i porządku publicznego, w które zaangażowana jest również polska policja.

3. PRZEGLĄD DEFINICJI TERRORYZMU

Terroryzm jest odmianą przemocy, jaka na przestrzeni ostatniego czasu dynamicznie się rozwija. Przemoc istniała od zawsze, jednak dzisiejszy postęp cywilizacyjny daje wiele narzędzi, które umożliwiają wyjście poza granice danego kraju i świadome wywoływanie coraz to nowszych rodzajów konfliktów. Największy wpływ na poszerzenie się działań terrorystycznych miał rozwój Internetu, za pomocą którego przekazywane są informacje na cały świat. Internet, telewizja, prasa i inne środki masowego przekazu dostarczają informacji, które często pokazywane są w sposób agresywny, co wyzwala w jednostkach chęć przemocy wobec innych. Termin „terroryzm” pojawił się po raz pierwszy pod koniec XVIII wieku w okresie

rewolucji francuskiej. Miał na celu zaprowadzenie porządku podczas chaosu i niepokoju. Był to sposób zarządzania stworzony przez państwo rewolucyjne, mający na celu konsolidację władzy nowego rządu poprzez zastraszenie kontrewolucjonistów, którzy byli traktowani jako wrogowie ludu.

Jak dotąd nie udało się stworzyć powszechnie obowiązujących definicji terroryzmu i terroru. Termin „terror” (z łac. groza, strach) oznacza używanie przemocy, gwałtu i brutalności w celu zniszczenia lub zastraszenia przeciwnika. Natomiast „terroryzm” (także pochodzenia łacińskiego; franc. *terrorisme*) to używanie terroru, zwłaszcza przez radykalistów, którzy za pomocą porwania zakładników, podkładania bomb, uprowadzania samolotów i statków morskich mają na celu zwrócenie uwagi społeczności na swoje postulaty i wymuszenie na rządach państw określonych ustępstw. W literaturze przedmiotu można spotkać wiele ujęć terminu „terroryzm” – jest ich ponad sto. Niektóre z nich zostały opracowane przez Organizację Narodów Zjednoczonych przede wszystkim w celu zdefiniowania terroryzmu międzynarodowego⁸.

Nowa encyklopedia powszechna przedstawia terroryzm jako różne, umotywowane politycznie, planowe i zorganizowane działania pojedynczych osób lub grup skutkujące naruszeniem istniejącego porządku prawnego, podjęte w celu wymuszenia od władz państwowych i społeczeństwa określonych zachowań lub świadczeń⁹.

W *Encyklopedii terroryzmu* pojęcie „terroryzm” określa się jako użycie ślepej i nieliczącej się ze skutkami przemocy w celu osiągnięcia określonych rezultatów politycznych. Jest on jednym z głównych problemów, przed jakimi staje świat na początku XXI wieku¹⁰.

Według Departamentu Obrony Stanów Zjednoczonych terroryzm to groźba i użycie siły po to, aby zastraszyć społeczeństwo i inne organy administracji publicznej na płaszczyźnie politycznej, religijnej bądź ideologicznej. Terroryzm jest pojęciem złożonym, ponieważ stosowana w nim przemoc służy do zastraszenia społeczeństwa w celu ukazania potęgi terrorystów i wzbudzenia w ludziach strachu i paniki na skutek zamachu o charakterze kryminalnym.

Nie są terroryzmem zamachy o charakterze niekryminalnym szkodzące organizacjom społecznym i instytucjom gospodarczym, których celem nie jest wzbudzenie lęku i przerażenia. Bardzo dużym problemem jest to, iż osoby, które dokonują aktów terrorystycznych, są przekonane o słuszności swoich działań i bez wahania biorą udział w zamachach samobójczych. Powstrzymanie ich jest bardzo trudne, a niejednokrotnie niemożliwe¹¹.

⁸ B. HOLYST, *Terroryzm*, t. I, Wydawnictwo LexisNexis, Warszawa 2009 s. 47-48.

⁹ *Nowa encyklopedia powszechna*, t. VI. PWN, Warszawa 1996, s. 370.

¹⁰ *Encyklopedia terroryzmu*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2004, s. 9.

¹¹ S.Z. BUKOWSKI, *Terroryzm europejski*, Wydawnictwo Naukowe Akademii Pomorskiej, Słupsk 2010, s. 26-27.

Terroryzm jako walka w imię racji politycznych, religijnych lub ekonomicznych ma skutki cywilizacyjne i jest decyzją cywilizacyjną. Jego istotną cechą jest niesprawiedliwość. Kategorie prawa łacińskiego mówią, że aby ukarać kogoś, trzeba przeprowadzić dochodzenie, określić, w jakim stopniu sprawca jest winny, dać mu szansę na obronę i wymierzyć rodzaj kary. Ale aby zastraszyć niewinne społeczeństwo, wystarczy zabić obojętnie kogo, a lepiej jest, gdy ta osoba lub osoby są niewinne. Właśnie o to chodzi w terroryzmie. Jest to szukanie osób niewinnych i ich zabijanie. Terroryzm jest tam, gdzie stosowane jest zastraszanie, i choćby miał najczystsze intencje, zawsze będzie stał po stronie cywilizacji antyludzkiej, ponieważ uprzedmiotowia człowieka¹².

Zdaniem ekspertów zajmujących się działaniami na rzecz zmniejszenia skutków terrorystycznych można wyróżnić dwie koncepcje przeciwdziałania mu. Pierwsza z nich to nasilenie działań instytucji państwowych, które w demokratycznym społeczeństwie mogą zwiększyć kontrole bezpieczeństwa wśród obywateli. Drugą koncepcją jest zastosowanie strategii przeciwdziałania terroryzmowi, jednak warto wrócić do korzeni instytucji społecznych, czyli odwołania się nie tylko do aparatu państwowego, zwłaszcza policji, ale również do mechanizmów społeczeństwa obywatelskiego¹³.

4. ROLA POLICJI W ZWALCZANIU TERRORYZMU

Policja ma za zadanie sprostać zagrożeniom i nie doprowadzić do naruszenia dóbr obywateli. Realizuje swoje zadania na podstawie Ustawy z 6 kwietnia 1990 r. o Policji. Działania policji są bardzo rozległe. Na podstawie art. 1 ust. 2 tej ustawy do podstawowych zadań policji należą (Dz.U. z 2007 r., nr 140, poz. 981 ze zm.)¹⁴:

- ochrona zdrowia i życia obywateli oraz ich dóbr osobistych i publicznych przed bezprawnymi zamachami;
- zapewnienie bezpieczeństwa i porządku w miejscach publicznych oraz w środkach komunikacji miejskiej i transporcie publicznym, w ruchu drogowym i na wodach powszechnego użytku;
- organizacja i inicjowanie działań w celu zapobiegania popełnianiu wykroczeń i przestępstw, jak też zjawiskom kryminogennym oraz współpraca w tych dziedzinach z organami samorządowymi, państwowymi i organizacjami społecznymi;
- wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców;
- nadzorowanie pracy straży miejskiej oraz specjalistycznych uzbrojonych formacji ochronnych w zakresie określonym w odrębnych przepisach;

¹² Z. ZDYBICKA, A. MARYNIARCZYK, *Terroryzm dawniej i dziś*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2010, s. 29-31.

¹³ K. JAŁOSZYŃSKI, *Terroryzm antyizraelski: przedsięwzięcia kontrterrorystyczne w Izraelu*, Wydawnictwo Akademii Obrony Narodowej, Warszawa 2001, s. 32-33.

¹⁴ Artykuł 1 ust. 2 ustawy z 6 kwietnia 1990r. o Policji (Dz.U. z 2007 r., nr 140, poz. 981 ze zm.).

- kontrolowanie przestrzegania przepisów administracyjnych i porządkowych obowiązujących w miejscach publicznych oraz związanych z działalnością publiczną;
- współpraca międzynarodowa policji na podstawie umów i porozumień międzynarodowych oraz odrębnych przepisów;
- gromadzenie, przetwarzanie i przekazywanie informacji o charakterze kryminalnym;
- tworzenie i prowadzenie bazy danych zawierającej informacje o wynikach analizy DNA.

Policja jest kluczową zhierarchizowaną organizacją odpowiedzialną za przeciwdziałanie terroryzmowi i zwalczanie go w granicach państwa. To jedna z największych formacji, która ma bezpośredni kontakt z obywatelem, dlatego istnieje duże prawdopodobieństwo, że to właśnie ona jako pierwsza zidentyfikuje działania mające związek z terroryzmem. To takich podejrzeń terrorystycznych można zaliczyć: kradzież, fałszerstwo, pranie brudnych pieniędzy, próby produkcji materiałów niebezpiecznych czy handel ludźmi. Policja jako pierwsza jest wzywana do interwencji, które ukazują nietypowe zachowania grup społecznych lub pojedynczego obywatela. Ma też odpowiednie do tego uprawnienia. Jednym z nich jest prawo do legitymowania, tzn. żądania od obywatela okazania dokumentu tożsamości. Najczęściej w grę wchodzi dowód osobisty, a w przypadku obcokrajowców jest to paszport. Jeżeli legitymowana jest osoba niepełnoletnia, takim dokumentem będzie legitymacja szkolna albo inny dokument umożliwiający potwierdzenie tożsamości. Prawo do legitymowania jest uprawnieniem szczególnym¹⁵.

Policja ma ponadto duże możliwości logistyczne dotarcia do zagrożenia w szybkim czasie. Działania podjęte przez tę formację koncentrują się na czterech obszarach¹⁶.

1. Rozpoznanie – identyfikacja zagrożeń i współpraca ze służbami specjalnymi na terenie kraju i poza jego granicami. Wspólna współpraca i wymiana informacji w obszarze zagrożenia.

2. Prewencja – oznacza zapobieganie i kontrolę nad zjawiskami czy zdarzeniami spowodowanymi działalnością przestępczą. Służy do kontrolowania i wdrażania pewnego modelu zapobiegania przestępstwom. To także analiza sił przeciwdziałania, wypracowane taktyki postępowania czy podejmowania działań wyprzedzających zaistniałe zagrożenia.

3. Reakcja – bezpośrednia fizyczna likwidacja grupy terrorystów przez oddziały antyterrorystyczne, gdy dochodzi do ataku terrorystycznego.

¹⁵ www.dolnoslaska.policja.gov.pl

¹⁶ B. HOŁYST, *Kryminalistyka*, Wydawnictwo LexisNexis, Warszawa 2004, s. 96.

4. Ściganie – zbieranie materiałów dowodowych winy, pełna procedura postępowania przygotowawczego, zatrzymanie osób zamieszanych w organizację akcji lub wspieranie terrorystów.

Polska policja uczestniczy w działaniach na rzecz gromadzenia informacji i analizie prawdopodobieństwa powstania zagrożenia wraz z służbami specjalnymi. Ponadto działa poza granicami kraju poprzez kontakty z Interpolem i Europol. Te jednostki łączą się za pomocą specjalnych wysłanników zwanych oficerami łącznikowymi¹⁷.

Policja jest przygotowana do bezpośredniej reakcji na atak terrorystyczny. W jej szeregach znajduje się odpowiednio wyposażona i wyszkolona grupa pododdziałów antyterrorystycznych, które w swoich działaniach i doświadczeniach przeciwdziałają zorganizowanym grupom przestępczym. Pododdziały antyterrorystyczne mają obecnie zadania w zakresie¹⁸:

- prowadzenia działań bojowych oraz rozpoznawczych zmierzających do likwidowania zamachów terrorystycznych, a także przeciwdziałania zdarzeniom o takim charakterze;
- prowadzenia działań wymagających użycia specjalistycznych sił i środków lub stosowania specjalnej taktyki działania;
- prowadzenia negocjacji policyjnych;
- koordynowania przygotowań policji do prowadzenia działań bojowych, minersko-pirotechnicznych i negocjacji policyjnych;
- analizowania różnych aspektów zwalczania terroryzmu oraz podejmowania inicjatyw mających wpływ na właściwą realizację zadań policji w tym zakresie;
- współpracy z krajowymi i zagranicznymi formacjami, właściwymi w sprawach przeciwdziałania terroryzmowi i jego zwalczania;
- likwidacji grup terrorystycznych lub osób w momencie dokonania ataku terrorystycznego.

Policja w swoich szeregach ma profesjonalne zespoły do ścigania sprawców zamachów terrorystycznych: służby dochodzeniowo-śledcze czy techników kryminalistycznych. Ich podstawowymi zadaniami jest współpraca z organami administracji (prokuratura), ustalenie przyczyn zdarzenia, zabezpieczenie śladów w miejscu, gdzie doszło do zamachu terrorystycznego, zatrzymanie i ustalenie sprawców ataku, zatrzymanie osób współpracujących w ataku, dokumentowanie i zbieranie informacji dla potrzeb wymiaru sprawiedliwości.

---

¹⁷ www.policja.pl

¹⁸ M. GÓRKA, *Współczesne wymiary polskiej polityki bezpieczeństwa*, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2015, s. 192-193.

Wiele działań terrorystycznych powstaje na skutek uwarunkowań politycznych i kulturowych, dlatego aby zatrzymać tak rozwijającą się przemoc, warto się skupić na podejmowaniu działań kompleksowych, aby były skuteczne i przeciwdziałały zagrożeniu. Policja może stosować skuteczne metody działania i warto podjąć decyzję o szeroko pojmowanej prewencji, gdyż ona może w dużym stopniu przeciwdziałać takim atakom. Prewencja w swoich założeniach może jeszcze skuteczniej przyczynić się do wzmożonej czujności, demonstracji siły i gotowości konfrontacji z osobami grożącymi różnymi rodzajami przemocy. Planowanie ataku terrorystycznego może być wcześniej wykryte przez prewencję i jest to kluczowy ruch wyprzedzający działania terrorystów.

Prewencja to również wyspecjalizowane grupy policjantów zajmujące się tworzeniem odpowiednich systemów zabezpieczeń, algorytmów postępowania w trakcie zagrożenia i ciągła nauka związana z dynamiką rozwoju świata w przestrzeni terrorystycznej. Policja dziś ma odpowiednie uprawnienia, za pomocą których można przeciwdziałać atakom terrorystycznym lub je wyeliminować, jednak wszystkie procedury postępowania policyjnego sprowadzają się do działania po zaistniałym już ataku terrorystycznym. Warto byłoby stworzyć nowy model postępowania służb, który wyprzedzałby działania terrorystów i je uniemożliwiał.

Bezpieczeństwo jest najważniejsze dla każdego obywatela, dlatego służby bezpieczeństwa, a zwłaszcza policja, powinny skutecznie działać nie tylko w granicach swojego kraju, ale również na arenie międzynarodowej. Poszczególne państwa powinny ze sobą współpracować i działać na podstawie jednolitych przepisów i strategii bezpieczeństwa. Istotne jest wypracowanie w ramach UE inicjatyw i zaproponowanie rozwiązań wobec stale rosnącej liczby wyzwań w tej dziedzinie. Taka współpraca i tworzenie jednolitej polityki pozwoli na skuteczne zwalczanie przestępczości i działań terrorystycznych.

Terroryzm określany jest jako działania przestępcze wobec obywateli danych społeczeństw. Celem działań podejmowanych przez terrorystów jest wyegzekwowanie spełnienia ich żądań poprzez strach, niepokój i niepewność zasiewane w społeczności przy użyciu zamachów terrorystycznych. Terroryzm jest połączeniem wszystkiego, co jest uznawane za złe, czyli agresji, przemocy, zabijania osób niewinnych, zastraszania, łamania podstawowych praw człowieka. Według terrorystów każdy jest winny, jednak nie ze względu na swoje czyny, ale przez to, jaką wyznaje religię, do jakiej strefy cywilizacyjnej należy czy też przez nieodpowiedni styl życia. Ze zjawiskiem terroryzmu spotykamy się coraz częściej. Jego odmienność tkwi w skali, z jaką uderza. Bardzo ważna jest ciągła eskalacja tego zjawiska. Chodzi tutaj nie tylko o coraz lepszą organizację ugrupowań, lecz o coraz bardziej ekstremalne narzędzia, jakimi posługują się terroryści.

Działania policji w zakresie prewencji, monitorowania i patrolowania danego terenu pozwalają na wykrycie terrorystów i ich sojuszników, którzy bezpośrednio zagrażają danemu społeczeństwu. Problem terroryzmu jest i będzie nadal kluczowym elementem zainteresowań prewencyjnych służb, ponieważ jego skutki są bardzo szerokie i zagrażają niewinnym ludziom. Policja musi czuwać nad sytuacjami niebezpiecznymi i dobrać odpowiednie narzędzia, by im zapobiec lub je zneutralizować.

Ważne, by obywatele czynnie brali udział w działaniach prewencyjnych, szanowali policjantów i wspomagali ich w ich trudnych zadaniach. Współdziałanie z obywatelami własnego kraju, ale także ze społecznością międzynarodową, transparentność działań i wypracowanie wspólnych procedur dla jednostek policji reprezentujących różne państwa pozwoli na objęcie siatką działań ukierunkowanych na zachowanie bezpieczeństwa społeczności międzynarodowej. Tylko w taki sposób policja może sprostać wyzwaniom, które stawia przed nią nowe oblicze terroryzmu.

BIBLIOGRAFIA

- BRAMLEY, P., Ocena efektywności szkoleń, Wydawnictwo ABC, Kraków 2001.
- BUKOWSKI, S., Terroryzm europejski. Geneza i współczesne zagrożenia, Wydawnictwo Naukowe Akademii Pomorskiej, Słupsk 2010.
- Encyklopedia terroryzmu, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2004, s. 9.
- GÓRKA, M., Współczesne wymiary polskiej polityki bezpieczeństwa, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2015.
- HÓLYST, B., Kryminalistyka, Wydawnictwo LexisNexis, Warszawa 2004.
- HÓLYST B., Terroryzm, Wydawnictwo LexisNexis, Warszawa 2009.
- JĄŁOZYŃSKI, K., Terroryzm antyizraelski: przedsięwzięcia kontrterrorystyczne w Izraelu, Wydawnictwo Akademii Obrony Narodowej, Warszawa 2001.
- MARCZAK, J., Współczesny charakter, potrzeby i organizacja bezpieczeństwa narodowego, w: *Wojskowe wsparcie władz cywilnych i społeczeństwa – założenia przygotowania i użycie*, red. W. Kitler, A. Skrabacz, Wydawnictwo Centrum Naukowo-Badawcze Ochrony Przeciwpowarowej im. Józefa Tuliszkowskiego – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2004.
- MOCZUK, E., Socjologiczne aspekty bezpieczeństwa lokalnego, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2009.
- Nowa encyklopedia powszechna, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1996.
- SERAFIN, T., PARZOWSK S., Bezpieczeństwo społeczności lokalnych. Programy prewencyjne w systemie bezpieczeństwa, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2011.
- STAŃCZYK, J., Współczesne pojmowanie bezpieczeństwa, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1996.
- SZANKIN, T., Kierunki rozwoju zawodowego podwładnych, Wydawnictwo WSPol, Szczytno 2009.
- ZDYBICKA, Z., MARYNIARCZYK A., Terroryzm dawniej i dziś, Wydawnictwo KUL, Lublin 2010.
- ZIĘBA, R., Kategorie bezpieczeństwa w nauce o stosunkach międzynarodowych, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 1997.

WSPÓŁCZESNE ZADANIA POLICJI
JAKO PRZEJAW ZARZĄDZANIA ORGANIZACJĄ
WSPIERAJĄCĄ ZWALCZANIE TERRORYZMU

Streszczenie

W artykule podjęto próbę analizy działań policji w zwalczaniu współczesnych zagrożeń terrorystycznych. Nowe spojrzenie na działania terrorystyczne wymusza na organach publicznych ciągłą walkę z nowymi zagrożeniami dla bezpieczeństwa obywateli danego państwa.

Słowa kluczowe: bezpieczeństwo; globalizacja a zmiany w bezpieczeństwie; terroryzm; zadania policji.

CONTEMPORARY TASKS OF THE POLICE
AS A GOVERNANCE OF THE ORGANIZATION
FOR SUPPORTING THE CONTROL OF TERRORISM

Summary

The article attempts to analyze the actions of the Police in the fight against modern terrorist threats. A new look at terrorist activities forces public authorities to constantly fight new threats to the security of their citizens.

Key words: security; globalization and changes in security; terrorism; Police tasks.